

**การประเมินผลหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล  
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

มาริสสา ไทรฤกษ์ ปร.ด.\* วรณชกน จันทุม วท.ด.\* จิตกัมน์ภักดิ์ ศรีจักรโคตร ปร.ด.\*\* อภิญญา จำปาบุล ปร.ด.\*\*  
พิรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย ปร.ด.\*\* ธัชวธรธรณ ศรีตระกูล ปร.ด.\*\*

**บทคัดย่อ**

การวิจัยประเมินผลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้แบบจำลองชิป ได้แก่ บริบท ปัจจัยสิ่งนำเข้า กระบวนการ และการประเมินผลผลิต (context, input, process, and product evaluation (CIPP) model) กลุ่มตัวอย่างคือผู้สำเร็จการอบรมจำนวน 190 คนจากหลักสูตร รุ่นโครงการปกติ 2 รุ่น และรุ่นโครงการพิเศษ 4 รุ่น เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการเปรียบเทียบ ใช้สถิติการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการจัดหลักสูตรในระดับมากทุกด้าน ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมในรุ่นโครงการปกติกับรุ่นโครงการพิเศษเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ:** การประเมินผลหลักสูตร การจัดการทางการพยาบาล หลักสูตรเฉพาะทาง รูปแบบ CIPP

วันที่รับบทความ 19 เมษายน 2563 วันที่แก้ไขบทความแล้วเสร็จ 9 มิถุนายน 2563 วันที่ตอบรับบทความ 25 มกราคม 2564

\*ผู้จัดทำบทความต้นฉบับ รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น E-mail: kmaris@kku.ac.th

\*\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

## **An evaluation of nursing management training programs organized by Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Thailand**

Marisa Krairiksh Ph.D.\* Wanchanok Chantachum Ph.D.\* Jitpinan Sriyakote Ph.D.\*\* Apinya Jumpamoon Ph.D.\*\*  
Peerapong Boonsawatkulchai Ph.D.\*\* Ratchatawan Sriragool Ph.D.\*\*

### **Abstract**

This evaluation research aimed to evaluate nursing management training programs organized by Faculty of Nursing, Khon Kaen University. The Context, Input, Process, and Product Evaluation (CIPP) Model was used as a framework for this study. The study sample was 190 nursing administrators who graduated from two inbound programs and four outbound programs. Data were collected by a questionnaire developed by the researchers. The reliability of the questionnaire was .98. Analysis of data was performed using descriptive statistics. Comparison analysis was done with t test statistics.

The study results showed that trained nurse administrators' opinions related to context, input, process, and product of the training program were in high levels for all dimensions. The opinions of nurse administrators who were trained with inbound and outbound programs related to program input were statistically significant different. However, the opinions of program context, process, and product were not statistically significant different.

**keywords:** program evaluation; nursing management; training program; CIPP Model

*Received 19 April 2020 Revised 9 June 2020 Accepted 25 January 2021*

---

\*Associate Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Thailand, Corresponding author: Email: kmaris@kku.ac.th

\*\*Assistant Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Thailand

**บทนำ**

ผู้บริหารการพยาบาลมีบทบาทสำคัญในระบบสุขภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล และต้องมีสมรรถนะในการบริหารจัดการบริการพยาบาลเพื่อส่งมอบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพให้กับประชาชน ระบบสุขภาพของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2555-2559 เป็นช่วงเริ่มต้นแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (service plan) ที่มุ่งพัฒนาระบบบริการสุขภาพทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ รวมถึงการพัฒนาความเชี่ยวชาญระดับสูงของสถานบริการสุขภาพ มีการสร้างระบบการให้บริการที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายทั้งภายในจังหวัด ภายในเขต และเป็นเครือข่ายระดับประเทศ มีการจัดโครงสร้างใหม่ตามภารกิจของสถานบริการภายในเครือข่าย โดยได้รับการยกระดับและปรับปรุงขีดความสามารถในการบริการให้สูงขึ้น องค์การพยาบาลต้องเปลี่ยนแปลงการบริหารงานและระบบบริการการพยาบาลให้รองรับความเฉพาะเจาะจง ชับซ้อน และเป็นเครือข่ายมากขึ้น ผู้บริหารการพยาบาลทุกระดับจึงต้องมีภาวะผู้นำและความสามารถในการพัฒนาบริการพยาบาลให้มีคุณภาพตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ<sup>1</sup> กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพตามการปฏิบัติงานในระดับผู้บริหารการพยาบาล 4 ระดับ ได้แก่ หัวหน้าพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงาน/หัวหน้างาน และหัวหน้าหอผู้ป่วย ทั้ง 4 ระดับมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านการปฏิบัติการ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการบริการที่แตกต่างกันไปตามขอบเขตของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารของโรงพยาบาลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารการพยาบาล และผู้บริหารการพยาบาลเองสามารถใช้ประเมินตนเองและพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะตามที่องค์กรต้องการได้<sup>2</sup>

ผู้บริหารการพยาบาลจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารการพยาบาลเพื่อเพิ่มพูน

สมรรถนะการบริหารการพยาบาล การฝึกอบรมภายนอกองค์กรโดยการเข้ารับการอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นขององค์กรภายนอกเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาผู้บริหารการพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานที่จัดหลักสูตรฝึกอบรมควรมีการดำเนินการประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อประเมินว่าการฝึกอบรมได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ให้ความสำคัญของการฝึกอบรม และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอบรมเพื่อนำไปปรับปรุงการฝึกอบรมครั้งต่อไป รวมทั้งติดตามประเมินผลหลังจากที่ผู้เข้ารับการอบรมกลับไปทำงานแล้วว่าสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ได้อย่างเต็มที่หรือไม่<sup>3,4</sup>

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นคณะพยาบาลศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2514 วิสัยทัศน์ของคณะฯ ในปัจจุบันกำหนดว่าเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลชั้นนำแห่งเอเชีย มุ่งสร้างคุณค่า คุณธรรมและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ มีการบริหารจัดการบนพื้นฐานธรรมาภิบาล นำไปสู่การพัฒนาสุขภาวะของสังคมอย่างยั่งยืน พันธกิจ 4 ด้านภายใต้วิสัยทัศน์นี้ประกอบด้วย 1) การผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพ ที่ประกอบด้วย วิทยา จริยา ปัญญา 2) การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการพยาบาลและทางสุขภาพอนามัย ให้เกิดการพัฒนที่สมดุล และยั่งยืน 3) การบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนทุกระดับ และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติไว้ให้คงอยู่สืบต่อไป พันธกิจด้านการบริการวิชาการนั้น คณะพยาบาลศาสตร์มีการดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่สังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยการระดมทรัพยากรและความรู้ความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาของอาจารย์ในคณะฯ ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับพยาบาลวิชาชีพเพื่อพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลเป็นหน่วยงานในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รับผิดชอบการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาบุคลากรพยาบาลด้านการบริหารการพยาบาลได้ตอบสนองนโยบายของคณะพยาบาลศาสตร์ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมโดยดำเนินการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นด้านการบริหารการพยาบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 หลักสูตรได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาลครั้งแรกเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2548 ในชื่อหลักสูตรว่า หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ระยะเวลาอบรม 15 สัปดาห์ จำนวนหน่วยกิต 15 หน่วยกิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 มีการปรับปรุงหลักสูตร และได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2553 ในชื่อหลักสูตรว่า หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล (nursing management program) (ฉบับปรับปรุง 2553) รวมจำนวนการอบรมทั้งสิ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 จนถึงปี พ.ศ. 2557 จำนวน 26 รุ่น หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2553 มีระยะเวลาอบรม 16 สัปดาห์ จำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตร เท่ากับ 16 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติ รายวิชาภาคทฤษฎี จำนวน 11 หน่วยกิต ประกอบด้วย 6 รายวิชา คือ 1) วิชานโยบายสุขภาพและการพยาบาล (2 หน่วยกิต) 2) วิชาการบริหารการพยาบาล (3 หน่วยกิต) 3) วิชาการจัดการทรัพยากรทางสุขภาพและการพยาบาล (2 หน่วยกิต) 4) วิชาการวิจัยและการใช้งานวิจัยทางการพยาบาล (2 หน่วยกิต) 5) วิชาสัมมนาประเด็นปัญหาทางการบริหารการพยาบาล (1 หน่วยกิต) และ 6) วิชาการจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาล (1 หน่วยกิต) รายวิชาภาคปฏิบัติ จำนวน 5 หน่วยกิต ประกอบด้วย 1 รายวิชา คือ วิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล

ในการจัดอบรมภายใต้หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2553 นี้กระทำต่อเนื่องกันมาเป็นจำนวน 5 รุ่น มีลักษณะของหลักสูตร 2 ลักษณะคือ รุ่นโครงการปกติ และรุ่นโครงการพิเศษ รุ่นโครงการปกติจัดอบรมที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้บริหารการพยาบาลจากโรงพยาบาลทั่วประเทศ จัดอบรมในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ รุ่นโครงการพิเศษจัดอบรมที่โรงพยาบาลให้กับผู้บริหารการพยาบาลของโรงพยาบาลนั้น ๆ และโรงพยาบาลใกล้เคียง จัดอบรมในวันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ รุ่นโครงการปกติประกอบด้วย รุ่นที่ 21 (ระยะเวลาการอบรม 16 สัปดาห์) และรุ่นที่ 25 (ระยะเวลาการอบรม 16 สัปดาห์) รุ่นโครงการพิเศษประกอบด้วย รุ่นที่ 22-23 (ระยะเวลาการอบรม 28 สัปดาห์) จัดอบรมให้กับผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยความร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ (เนื่องจากมีผู้สมัครรับการอบรมจำนวนมากจึงแบ่งเป็น 2 รุ่น อบรมในช่วงเวลาเดียวกัน) รุ่นที่ 24 (ระยะเวลาการอบรม 17 สัปดาห์) จัดอบรมให้กับผู้บริหารการพยาบาลจากโรงพยาบาลชุมชนในเขตจังหวัดนครราชสีมาโดยความร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา และรุ่นที่ 26 (ระยะเวลาการอบรม 21 สัปดาห์) จัดอบรมให้กับผู้บริหารการพยาบาลจากโรงพยาบาลสุรินทร์ โดยความร่วมมือกับโรงพยาบาลสุรินทร์ การจัดการหลักสูตรใน 2 ลักษณะนี้มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะการประสานงานระหว่างสถาบันและการจัดเตรียมสถานที่ สิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์สำหรับการจัดอบรม โดยในรุ่นปกติการประสานงานส่วนใหญ่ดำเนินการระหว่างกรมการบริหารหลักสูตรกับผู้สมัครเท่านั้น ผู้สมัครเป็นผู้ประสานงานกับผู้บริหารของหน่วยงานในการขออนุมัติเข้ารับการอบรม สถานที่จัดอบรมที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีความพร้อมทั้งห้องจัดอบรมหลักและห้องประชุม/สัมมนาย่อย รวมทั้งโสตทัศนูปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด และ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ส่วนรุ่นโครงการพิเศษจัดอบรมตามความต้องการของโรงพยาบาลใดโรงพยาบาลหนึ่ง จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างกรมการบริหารหลักสูตรกับผู้บริหารของโรงพยาบาลตลอดการ

จัดอบรมเพื่อวางแผนและดำเนินการบริหารหลักสูตร  
จัดอบรม บริหารงบประมาณของหลักสูตร และ  
ประเมินผลหลักสูตร

จากข้อมูลหลักสูตรดังกล่าวจะเห็นว่าหลักสูตร  
นี้เป็นหลักสูตรที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการส่งบุคลากร  
พยาบาลที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาลและ  
พยาบาลวิชาชีพที่เตรียมจะขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหาร  
การพยาบาลเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง สาขา  
วิชาการบริหารการพยาบาลได้ตระหนักถึงความ  
สำคัญว่าหลังจากที่ดำเนินการอบรมโดยใช้หลักสูตร  
พ.ศ. 2553 ไปแล้ว 5 รุ่นควรดำเนินการประเมินผล  
หลักสูตรเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร  
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามรอบการปรับปรุง  
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางทุก 5 ปีตามเกณฑ์ของ  
สภาการพยาบาล ผลการประเมินผลหลักสูตรนี้นำไป  
ปรับปรุงหลักสูตรอบรมรุ่นต่อไปให้มีเนื้อหาชัดเจน  
ทันสมัย ครบคลุมมากขึ้น และสอดคล้องกับ  
ความต้องการขององค์กรสุขภาพที่ส่งบุคลากรเข้ารับการ  
อบรม การวิจัยประเมินผล (evaluation research)  
เป็นรูปแบบการวิจัยประเภทหนึ่งที่มีกระบวนการเก็บ  
รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผล  
ที่ได้ไปใช้เป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ  
แผนงานหรือโครงการทางสังคม ที่ส่งผลต่อผู้บริหาร  
ขององค์กรพยาบาลให้ได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง  
ในสภาวะการเปลี่ยนแปลง

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สำเร็จ  
การอบรม หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขา  
การจัดการทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์  
มหาวิทยาลัยขอนแก่น เกี่ยวกับบริบท (context) ปัจจัย  
นำเข้า (input) กระบวนการ (process) และ ผลผลิต  
(product) ของหลักสูตร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อ  
เสนอแนะ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จ  
การอบรมจากหลักสูตรรุ่นโครงการปกติและหลักสูตร  
รุ่นโครงการพิเศษเกี่ยวกับบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า  
(input) กระบวนการ (process) และ ผลผลิต (product)  
ของหลักสูตร

### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผลหลักสูตร  
การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการ  
พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น  
ศึกษาในผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.  
2553 รุ่นที่ 21 ถึง รุ่นที่ 26 จำนวน 285 คน ศึกษา  
ในประชากรทั้งหมด เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม  
ระหว่างเดือน มิถุนายน 2557 ถึง เดือน กรกฎาคม  
2557

### กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินโครงการ  
แบบ CIPP Model ของ Stufflebeam<sup>5,6</sup> ในการประเมิน  
บริบทของหลักสูตร (context) ปัจจัยนำเข้าหลักสูตร  
(input) กระบวนการของหลักสูตร (process) และ  
ผลผลิตของหลักสูตร (product) การประเมินบริบท  
ได้แก่ ความชัดเจนและความเหมาะสมของปรัชญา  
หลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างรายวิชา  
(จำนวนหน่วยกิต คำอธิบายรายวิชา) การประเมินปัจจัย  
นำเข้า ได้แก่ ความเหมาะสม/ความทันสมัย/ความเพียงพอ  
ของปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน (เช่น ตำรา  
วารสาร สื่อที่ศนูปรกรณ์ อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ต่าง ๆ  
สถานที่ศึกษาดูงาน เป็นต้น) การประเมินกระบวนการ  
ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และ  
การสอนของอาจารย์ผู้สอน การประเมินผลผลิตได้แก่  
คุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม ความสามารถของ  
ผู้เข้ารับการอบรม ความคุ้มค่าในการอบรม และการ  
ได้รับการยอมรับจากผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน  
และผู้บังคับบัญชา

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในประชากรทั้งหมด ประกอบด้วย ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล รุ่นโครงการปกติ ได้แก่ รุ่นที่ 21 จำนวน 46 คน และรุ่นที่ 25 จำนวน 59 คน และรุ่นโครงการพิเศษ ได้แก่ รุ่นที่ 22-23 จำนวน 77 คน รุ่นที่ 24 จำนวน 48 คน และรุ่นที่ 26 จำนวน 55 คน รวมทั้งสิ้น 285 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิด CIPP Model ของ Stufflebeam<sup>5,6</sup> ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งในขณะที่ยังไม่สำเร็จการอบรม ประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพการพยาบาล และประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท 14 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 13 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 16 ข้อ และด้านผลผลิต จำนวน 36 ข้อ รวมทั้งสิ้น 79 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด กำหนดค่าคะแนนเป็น 5,4,3,2,1 ตามลำดับ ใช้เกณฑ์การแปลผลระดับความคิดเห็นดังนี้  $4.51-5.00 =$  มากที่สุด  $3.51-4.50 =$  มาก  $2.51-3.50 =$  ปานกลาง  $1.51-2.50 =$  น้อย และ  $1.00-1.50 =$  น้อยที่สุด<sup>7</sup>

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเนื้อหาการอบรมที่ควรเพิ่มเติมในหลักสูตร

### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

*การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา:* ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามแบบไม่ใช้ค่าทางสถิติ โดยตรวจสอบจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะและผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ<sup>8</sup> โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 5 คนประกอบด้วยนักวิชาการ 3 คน และผู้บริหารการพยาบาล 2 คน

*การตรวจสอบความเชื่อมั่น:* เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในประชากรทั้งหมดการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 จึงคำนวณจากข้อมูลความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .98

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับอนุมัติโครงการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2557 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาลแต่ละแห่งในการเก็บข้อมูล และขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้กับผู้สำเร็จการอบรมทั้ง 5 รุ่น รวมจำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้สำเร็จการอบรมทั้งสิ้น 285 ฉบับ ผู้วิจัยได้แนบหนังสือชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับไปยังผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์ เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2557 ถึงเดือนกรกฎาคม 2557 โดยได้ประสานงานกับประธานรุ่นของผู้สำเร็จการอบรมแต่ละรุ่นให้ช่วยติดตามการตอบแบบสอบถามของผู้สำเร็จการอบรมที่ได้รับแบบสอบถามจากผู้สำเร็จการอบรมที่มีข้อมูลสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.90

**การพิฤฤฤฤผู้เข้าร่วมวิจัย**

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้สำเร็จการอบรมในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลการติดต่อกับผู้วิจัยหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม การรายงานผลการวิจัยกระทำในภาพรวม ไม่มีการอ้างอิงถึงชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตัวรหัสของแบบสอบถาม และผู้วิจัยจะทำลายแบบสอบถาม ภายในระยะเวลา 3 ปีหลังการทำวิจัย

**การวิเคราะห์ข้อมูล**

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรฯ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์การแปลผลที่กำหนด
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฯ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของผู้สำเร็จการอบรมในหลักสูตรรุ่นโครงการปกติกับรุ่นโครงการพิเศษ โดยการทดสอบค่า t แบบ independent t-test

**ผลการวิจัย**

**1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการอบรม**  
 ผู้สำเร็จการอบรมส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 68.42 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.38 ปี เป็นเพศหญิงทั้งหมด ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 70.00 สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.10 ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในมากที่สุด ร้อยละ 49.50 ส่วนใหญ่ตำแหน่งปัจจุบันและตำแหน่งในขณะที่ยุ่รับการอบรมคือ หัวหน้าหอผู้ป่วย ร้อยละ 44.20 และร้อยละ 44.20 ตามลำดับ ประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพการพยาบาล 21-30ปีมากที่สุด ร้อยละ 55.85 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์การทำงาน เท่ากับ 24.68 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานปัจจุบันไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 50.54 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในหน่วยงานปัจจุบันเท่ากับ 13.18 ปี เป็นผู้สำเร็จการอบรมรุ่นที่ 22-23 มากที่สุด ร้อยละ 25.80 รองลงมาคือ รุ่นที่ 26 ร้อยละ 24.20

**2. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรม**

2.1 ผู้สำเร็จการอบรมทุกรุ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.20, S.D. = .36) และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริบท ( $\bar{X}$  = 4.29, S.D. = .40) ด้านปัจจัยนำเข้า ( $\bar{X}$  = 3.99 S.D. = .49) ด้านกระบวนการ ( $\bar{X}$  = 4.34 S.D. = .41) และด้านผลผลิต ( $\bar{X}$  = 4.18 S.D. = .39) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านของผู้สำเร็จการอบรมเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล (N=190)

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท	4.29	.40	มาก
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า	3.99	.49	มาก
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ	4.34	.41	มาก
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต	4.18	.39	มาก
โดยรวม	4.20	.36	มาก

2.2 ผู้สำเร็จการอบรมแต่ละรุ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า และผลผลิตของผู้สำเร็จการอบรมรุ่นที่ 21 มีค่ามากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.41, S.D. = .39;  $\bar{X}$  = 4.33, S.D. = .42;  $\bar{X}$  = 4.31, S.D. = .37 ตามลำดับ) และของผู้สำเร็จการ

อบรมรุ่นที่ 24 มีค่าน้อยที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.20, S.D. = .44;  $\bar{X}$  = 3.65, S.D. = .51;  $\bar{X}$  = 3.99, S.D. = .33) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการของผู้สำเร็จการอบรมรุ่นที่ 22-23 มีค่ามากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.41, S.D. = .39) และของผู้สำเร็จการอบรมรุ่นที่ 24 มีค่าน้อยที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.22, S.D. = .43) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านของผู้สำเร็จการอบรมแต่ละรุ่นเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาล (N=190)

ความคิดเห็น	รุ่นโครงการปกติ (N=70)						รุ่นโครงการพิเศษ (N=120)								
	รุ่นที่ 21 (N=27)			รุ่นที่ 25 (N=43)			รุ่นที่ 22-23 (N=49)			รุ่นที่ 24 (N=25)			รุ่นที่ 26 (N=46)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท	4.41	0.39	มาก	4.33	0.43	มาก	4.29	0.38	มาก	4.20	0.44	มาก	4.25	0.37	มาก
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า	4.33	0.42	มาก	4.23	0.48	มาก	3.94	0.39	มาก	3.65	0.51	มาก	3.81	0.38	มาก
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ	4.38	0.39	มาก	4.35	0.41	มาก	4.41	0.39	มาก	4.22	0.43	มาก	4.30	0.43	มาก
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต	4.31	0.37	มาก	4.21	0.41	มาก	4.14	0.36	มาก	3.99	0.33	มาก	4.24	0.42	มาก
โดยรวมแต่ละรุ่น	4.36	0.34	มาก	4.28	0.38	มาก	4.19	0.31	มาก	4.01	0.36	มาก	4.15	0.35	มาก



2.3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมรุ่นโครงการปกติ (รุ่นที่ 21 และ รุ่นที่ 25) กับผู้สำเร็จการอบรมรุ่นโครงการพิเศษ (รุ่นที่ 22-23 รุ่นที่ 24 และ รุ่นที่ 26) พบว่า ความ

คิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมในรุ่นโครงการปกติและรุ่นโครงการพิเศษเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต (N=190)

ความคิดเห็น	รุ่นปกติ (N=70)		รุ่นพิเศษ (N=120)		t-test	P value
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท	4.36	.42	4.25	.39	1.818	.071
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า	4.27	.46	3.83	.43	6.745	.000*
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ	4.36	.40	4.33	.42	.481	.631
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต	4.25	.40	4.15	.39	1.746	.082

\* p<.05

### 3. ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการอบรม

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร: ผู้สำเร็จการอบรมมีความคิดเห็นว่า ช่วงเวลาของการจัดอบรมรุ่นโครงการปกติ ควรจัดในช่วงเวลาที่ไม่มียผลต่อการขึ้นเงินเดือนของผู้เข้ารับการอบรม เช่น ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือน มิถุนายน เป็นต้น และควรเพิ่มวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน: การสอนในรายวิชาควรมีการปรับเนื้อหา ได้แก่ รายวิชาการวิจัยและการใช้งานวิจัยทางการพยาบาล ควรเน้นการนำไปใช้ซึ่งมีความสำคัญมากในการนำไปใช้พัฒนางานคุณภาพและการขอเลื่อนตำแหน่ง เนื้อหาวิจัยเชิงผลลัพธ์ในรายวิชาการจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาลควรนำมารวมกับเนื้อหาวิชาการวิจัยและการใช้งานวิจัยทางการพยาบาล เพราะคล้ายคลึงกัน รายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลที่มีการฝึกสมรรถนะการจัดการความขัดแย้ง ควรยกกรณีศึกษาที่เป็นปัญหาซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้อง

หลายคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมการศึกษา ดูงานควรมีการศึกษาดูงานในโรงพยาบาลชุมชนที่ดีเด่นด้วยนอกเหนือจากโรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลเอกชนที่ผ่านการรับรองคุณภาพสถานบริการพยาบาล นอกจากนี้ควรมีการเน้นให้ผู้ผ่านการอบรมนำหลักการที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์และติดตามผู้ผ่านการอบรมเป็นระยะ ๆ

3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาการอบรมที่ควรเพิ่มเติม: ผู้สำเร็จการอบรมเสนอแนะให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายทางสาธารณสุข การเขียนโครงการโดยให้ฝึกเขียนโครงการเป็นรายบุคคลแทนการเขียนโครงการรายกลุ่ม การบริหารโครงการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ควรเพิ่มตัวอย่างผู้บริหารและผู้นำที่มีจุดเด่นจุดด้อยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การคิดบวกของผู้นำ การเขียนแผนนิเทศโดยให้เน้นให้ปฏิบัติจริง การคิดอัตราค่าจ้างและการกระจายอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม

การบริหารอัตรากำลังในภาวะที่ขาดแคลนที่มีรูปแบบที่หลากหลาย การพัฒนาด้านภาษาและบุคลิกภาพ ทักษะการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและระหว่างผู้ได้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา ภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพพยาบาล การใช้ภาษาอังกฤษในการบริการสุขภาพและในชีวิตประจำวัน จิตวิทยาในการทำงาน เศรษฐศาสตร์กับการบริหาร การพัฒนาคุณภาพการบริหารและการบริการพยาบาลตามมาตรฐานสภาการพยาบาลและการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล การคิดรวบยอด การนำเสนอผลงาน ควรมีการศึกษาดูงานโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้รู้แนวคิดและหลักการที่ดีมีประโยชน์ เห็นคุณค่าและนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและตนเอง

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ: ผู้สำเร็จการอบรมมีข้อคิดเห็นว่า การจัดการอบรมที่คณะพยาบาลศาสตร์ควรมีห้องสำหรับการทำงานของผู้อบรมและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน อยากให้หัวหน้างานทุกคนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้เพื่อพัฒนาองค์กรพยาบาลให้ดีขึ้นเพราะหลักสูตรนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุม หลังจากผ่านการอบรมกลับไปปฏิบัติงานได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาดีขึ้นมาก และควรจัดประชุมฟื้นฟูความรู้เกี่ยวกับการบริหารให้กับผู้ที่สำเร็จการอบรมไปแล้วอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อเป็นเครือข่ายกันต่อไป

## การอภิปรายผล

ผู้สำเร็จการอบรมรวมทั้งรุ่นและแต่ละรุ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการของหลักสูตร และด้านผลผลิตหรือความสามารถของผู้สำเร็จการอบรมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาลเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาลเมื่อปี พ.ศ. 2553 มีโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดวัตถุประสงค์ รายละเอียด

วิชา และกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน แต่ละรายวิชามีเอกสารประกอบการสอนที่มีเนื้อหาทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์จริงในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการอบรม สถานที่อบรม โสตทัศนูปกรณ์ ระบบอินเทอร์เน็ต และการเข้าถึงฐานข้อมูลทางวิชาการเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการอบรม อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สำเร็จการอบรมได้ดี กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติช่วยให้ผู้สำเร็จการอบรมเกิดการเรียนรู้เรื่องการจัดการทางการพยาบาลและส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร รวมทั้งมีโอกาสสร้างเครือข่ายกับผู้บริหารการพยาบาลในสถาบันอื่น ๆ ด้วย เมื่อผู้สำเร็จการอบรมกลับไปทำงานในหน่วยงานรับรู้ว่าตนเองมีคุณลักษณะและความสามารถทางการบริหารการพยาบาลอยู่ในระดับมาก รวมทั้งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ได้มาก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา นัยพัฒน์<sup>9</sup> ที่ประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยกองทัพบก และพบว่าผู้สำเร็จการอบรมประเมินบริบท โครงสร้าง ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทนา รมฤทธิวิชัย นิตยา ภาสุนันท์ และสมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี<sup>10</sup> ที่ประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และพบว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรอยู่ในระดับดี นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งภา เชี่ยวช่อ<sup>11</sup> ที่ประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรรุ่นที่ 3 เกี่ยวกับความ

พร้อมในการจัดอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดอบรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และความพึงพอใจต่อการอบรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมจากหลักสูตรรุ่นโครงการปกติกับความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมจากรุ่นโครงการพิเศษพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรุ่นพิเศษมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า น้อยกว่ารุ่นปกติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รุ่นพิเศษหรือรุ่นที่จัดโดยความร่วมมือของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต้องจัดอบรมโดยใช้สถานที่ที่ห้องประชุมของโรงพยาบาลหรือของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ และระบบอินเทอร์เน็ตมีความพร้อมและประสิทธิภาพไม่เพียงพอในการรองรับการเรียนการสอน นอกจากนี้ในหลักสูตรมีการเรียนการสอนการวิจัยและใช้ผลวิจัยที่ผู้เรียนต้องสืบค้นบทความวิจัยและรายงานงานวิจัยจากฐานข้อมูลทางวิชาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยทางหลักสูตรดำเนินการขอชื่อผู้ใช้ (username) และรหัสผ่าน (password) จากศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้กับผู้เข้าอบรมทุกคนเพื่อให้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลดังกล่าวได้ในระบบ vpn แต่บางครั้งระบบอินเทอร์เน็ตของโรงพยาบาลหรือที่บ้านของผู้เข้าอบรมมีปัญหาทำให้ไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลและสืบค้นได้ ในขณะที่ผู้เข้าอบรมในรุ่นโครงการปกติสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ง่ายกว่าโดยเชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์กับระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้วยชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านที่ได้รับและไม่ต้องผ่านระบบ vpn ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าที่มีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ นี้ สอดคล้องกับ

การศึกษาของ วาสนา นัยพัฒน์<sup>9</sup> ที่พบว่า ความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ สื่อการสอน งบประมาณและบริการอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของจินทนา รัตนฤทธิชัย นิตยา ภาสุนันท์ และ สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี<sup>10</sup> ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมเกี่ยวกับการค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดเหมาะสมน้อย ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรมีความสำคัญต่อผู้เข้ารับการอบรมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการทางการพยาบาล

ส่วนความคิดเห็นด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านบริบทด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ระหว่างรุ่นโครงการปกติและรุ่นโครงการพิเศษไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า การจัดอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการจัดการทางการพยาบาลมีการควบคุมคุณภาพ และมีมาตรฐานการจัดอบรมเดียวกันทุกรุ่น โดยมีคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการทางการพยาบาล และการบริหารงาน และประสบการณ์การจัดอบรม จึงทำให้สามารถเตรียมความพร้อมในการจัดอบรมได้ดี

## ข้อเสนอแนะ

1. **ด้านบริบทของหลักสูตร** การจัดอบรมรุ่นโครงการปกติควรจัดในช่วงเวลาที่ไม่กระทบต่อการปรับเงินเดือนของผู้เข้ารับการอบรมในรอบปีนั้น ๆ ปรับรายวิชาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งเพิ่มวิทยากรภายนอกหลักสูตรให้มากขึ้นเพื่อให้ได้เรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น

2. **ด้านปัจจัยนำเข้า** ความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งของการพิจารณาจัดหลักสูตรรุ่นโครงการพิเศษ ถึงแม้คณะกรรมการดำเนินการจัดอบรมได้ประชุมร่วมกับผู้บริหารของโรงพยาบาล

ในการเตรียมความพร้อมของสถานที่จัดอบรมตั้งแต่ก่อนการจัดอบรม แต่เมื่อถึงเวลาจัดอบรมอาจมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้นได้ เช่น ห้องประชุมที่ใช้จัดอบรมไม่ว่าง เพราะมีภารกิจของโรงพยาบาล เป็นต้น ทำให้ต้องเปลี่ยนสถานที่และโสตทัศนูปกรณ์ไม่พร้อมใช้ ดังนั้นในการจัดอบรมรุ่นโครงการพิเศษ คณะกรรมการดำเนินการจัดอบรมควรมีการประสานงานกับกรรมการฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลหรือผู้แทนผู้เข้าอบรมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความไม่พร้อมของสถานที่ให้เรียบร้อยก่อนการจัดอบรมในแต่ละสัปดาห์

3. **ด้านกระบวนการ** คณะกรรมการดำเนินการจัดอบรมควรปรับเนื้อหาการสอนในบางรายวิชาเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อบรม เช่น รายวิชาผลลัพธ์ทางการพยาบาลกับรายวิชาการวิจัยและการใช้งานวิจัยทางการพยาบาล และรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้อบรมได้เรียนรู้อย่างชัดเจน รวมทั้งเพิ่มรายวิชาที่ผู้อบรมสามารถนำไปประยุกต์กับการปฏิบัติงานบริหารการพยาบาลของตนเองได้

4. **การปรับปรุงหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง** สาขาการจัดการทางการพยาบาล รุ่นต่อ ๆ ไป คณะกรรมการหลักสูตรควรพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดอบรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมให้อยู่ในระดับมากที่สุด

### กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้สำเร็จการอบรมทุกคนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

### References

1. Krairiksh M. Nursing leadership for the service plan. Thai Journal of Nursing 2015; 64(2): 55-61. (in Thai)
2. Nursing Division Ministry of Public Health. Roles and functions of professional nurses. Bangkok: Sutawan Publishing Company; 2018. (in Thai)
3. Thosuwanaajinda W. Human resource management. 4<sup>th</sup> ed. Bangkok: B.J. Plate Processor; 2008. (in Thai)
4. Luepong P. The Competency development of human resource. Executive Journal 2012; 32(4):103-8. (in Thai)
5. Stufflebeam DL, The CIPP model for evaluation. In: Stufflebeam DL, Madaus and and TGF. Kellaghan (eds) Evaluation models. 2nd eds. Boston: Kluwer Academic Publishers. Springer Netherlands; 2000: p.279-317 (Chapter 16).
6. Zhang G, Zeller N, Griffith R, Metcalf D, Williams J, Shea C, Misulis K. Using the context, input, process, and product evaluation model (CIPP) as a comprehensive framework to guide the planning, implementation, and assessment of service-learning programs. Journal of Higher Education Outreach and Engagement 2011;15(4):57-84.
7. Kijkuakul S, Bongkotphet T. Evaluation of master of education in science education program (revised 2009) Faculty of Education, Naresuan University. Journal of Education Naresuan University 2014;16(1):140-8. (in Thai)
8. Polit DF, Beck CT. Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. 10<sup>th</sup> Ed. Philadelphia Wolters Kluwer Health; 2017.
9. Naiyapatana W. The evaluation of nursing specialty in nursing administration program,

- The Royal Thai Army College. *Journal of Nursing and Education* 2010;3(2):2-15. (in Thai)
10. Ronnarithivichai C, Pasunant N, Petchpansri S. An evaluation of the geriatric nursing specialty program faculty of nursing, Mahidol University. *Journal of gerontology and geriatric medicine* 2003;4(1):3-9. (in Thai)
11. Khiewchaum R. The Evaluation of the program in nursing specialty in nurse practitioner (primary medical care) class 3 Phrapokklao Nursing College. *Journal of Phrapokklao Nursing College* 2013;24(1):22-31. (in Thai)